

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Disputatio Inauguralis Medica De Ictero

**Camerarius, Elias Rudolf
Mögling, Johann Burckhard**

Tubingae, 1679

[urn:nbn:de:bsz:31-42086](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-42086)

Q. D. B. V.
DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA
De
ICTERO,

Quam
SENSU & APPROBATIONE
*AMPLISSIMÆ, GRATIOSISSIMÆQUE FACULTATIS
MEDICÆ IN CELEBERRIMA ACADEMIA
TUBINGENSI*

PRÆSIDE
DN. ELIA RUDOLPHO CAMERARIO,
Philos. & Medicinæ Doctore & Professore P.
Archiatro & Consiliario Württembergico
r. t. DECANO,
*Domino Patrono & Præceptore omni observantia cultu
prosequendo.*

PRO LICENTIA
SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES
ET PRIVILEGIA DOCTORALIA RITE
CONSEQUENDI.

*Ad diem Septembris Ann. M DC LXXIX.
horis matutinis*

IN AULA NOVA
Publico Examine submitte
JOH. BURCKHARDUS MÖGLING,
Pfortzheimensis,

TUBINGÆ,
Typis JOHANN-HENRICI REISI,

ak

M3 E 4285 R





Σύγγραφον.

T H E S I S I.

Rari cum pluribus affectibus p. n. usus fortunâ Icterus vocatur ab analogia cum re quapiam externa, vel *ἰκτὴρ τῶν ἰκτερίων*, Lat. Galgulo ave, quæ Autore *Plinio H. N. l. 30. c. 11.* ejusdem est cum Ictericæ coloris, visaque sanat icterum, ipsa moritur; vel à viverra, seu mustela sylvestri, quæ Græc. dicitur *ἰκτίς*, & auricolores habet oculos; vel *ἰκτὴρ τῶν ἰκτερίων* milvò, ob similem oculorum colorem; vel à gemma, quæ Ictero medetur, & *Plinio l. c. l. 37. cap. 10.* Icterias audit. Aliàs vocatur quoque Aurigo, Auriginosa perfusio, Morbus Regius, Arquatus, quorum explicationes ubivis obvix, Germ. *Gelbsucht/ Gallsucht/* quasi *Gallsucht*; Ab Aliis hoc nomen etiam tribuitur Erysipelati, quod Ictericia rubra, Chlorosi, quæ Icterus albus dicitur, & vitiligini.

II. Ad Pragmatologiam accedens *Icterus*, qui præsentis erit tractationis, definitio, quod sit *Symptoma qualitatis mutatae, quò habitus corporis flavo, obscure viridescenti aut nigro colore inficitur, à vitiosi p. n. humoris ejusdem coloris in cutem effusione dependens, & variis stipatum molestiis.*

III. *Subjectum* quidem non solum est habitus corporis, sed partes quæcunque, ad quas sanguis alluit, hinc album oculorum potissimum affici, vilus; carnem, membranas, pinguedinem, fauces, gulam, ventriculum, intestina, pericardium, hepar, cerebrum, quod in specie dicit *Helmont. Schol. Humor. Pass. decept. c. 4, §. 16.* aliàsque partes, sanguinem, lympham, lacrymas nonnunquam etiam flavere, imò matrem Ictericam similem foetum, sanguine & ossibus hujus tinctis, edidisse varix Medicorum testantur Observationes; quò jure ergò ictericum colorem

rem solùm cuticulæ, non cuti aut subjectis partibus inesse dicat *A. Mollinetti diff. Anat. patbol. l. 1. c. 3.* meritò dubito; posui tamen habitum corporis in definitione, quod ibidem vitiosus color in sensus incurrat, alibi verò mente tantùm percipiatur; Ipsa autem cutis glandulosa subjectum aliquando fit causale, dum in glandulis istis stagnans humor vitiosus sive affluentem sanguinem tingit, sive tincturæ aptos in illo humores segregat.

IV. *Causa proxima* unanimi Medicorum consensu est humor p. n. flavus, vel niger, cuti suffusus, qui quidem vulgò bilis nomine, flavæ vel atræ venit; *Sennert. tamen Inff. l. 2. p. 2. c. 8.* ob similem colorem de bile non rectè semper concludi asserit, seque vidisse ait humorem à fœmina vomitu excrementum planè croceum, qui tamen bilis qualitates non redolens dulcis erat, & sapore glycyrrhizam æmulabatur. Causa ergò erit biliosus humor non angustioribus inclusus terminis. Nam sub hoc bilem tum naturalem, tum à crasi debita deviantem, humores tum Veterum phrasi biliosos, tum alios etiam variâ particularum mixtura his analogos, sulphureas, acriores sanguinis particulas, serum per commixtionem flavedine tinctum, igneos humores, virus excrementosum, cruorem sive stercus flavum, in unum coiens enthalicum atque vitriolatum sal cum liquore sulphuris resoluti, ineptitudinem bilis ad naturalem cum cæteris humoribus effervescentiam, acidum fermentale à felle dulcificatum, furcata sive hamata spicula, & spiritus martiales comprehendere, unamque rem tam variis nominibus adaptare quid vetat? Peccat iste biliosus humor hic loci vel quantitate excedente, vel qualitate variis commixtis variè alteratus, eaque ad naturalem crasin, & particularum, quæ sunt maximè sulphuræ, salis enixæ & volatiles serò haud destitutæ, texturam sive irreducibili, quod substantiæ & totius generis vitium Alii dicunt, sive reducibili, dum utrinque aut effera fit bilis, turgescit, effervescit, (licet non semper febriliter,) aut crassa, viscida, pinguis nimis fit, particule sulphuræ ejus, aut salis enixæ aduruntur, figuntur magis, aut tandem quasi fluit; vel motu, dum (effervescentiam dictam etiam Alii huc referunt) impetuosè & p. n. ad exteriores potissimum movetur partes, distributivæ, verbò *Helmontii*, errore, aliquando criticè,

DE ICTERO.

criticè, symptomaticè aliquando, dum in extimis stagnat, quod Loci vitium alii vocant, & interdum sanguinem, ut §. *preced.* dictum, magis inficit. Sæpèque non uno dictionum, sed duobus & pluribus modis Symptoma hoc producit biliosus humor.

V. *Causa Mediatæ Naturales* sunt, quotquot largiorem biliosi-humoris proventum adjuvant, eundem variè alterant, & ad exteriora moveri faciunt, corpusque ad obstructions, viscerum maximè, disponunt, temperamentum cholericum, melancholicum, prima infantia, ætas juvenilis, senilis. Mercurium & Martem acculant *Astrologi*, ad quos Lectorem remittens, Medicum rectius causas sensibus nostris magis obvias, quàm remotas illas ab astris desumptas inquirere iudico.

VI. *Nonnaturalium* agmen ducit Aër, calidior præcipuè, & sicciór, qui bilis ferax, frigidus item, obstructionsibus, & crudorum humorum collectioni ansam qui præbet. Cibi calidi, sicci, acriores, valdè aromatizati multùm ad copiam, & ebullitionem bilis conferunt, vini meracioris & spiritus vini liberalior potus, inedia, consueti jentaculi denegatio, immoderata corporis exercitia, post cibum præsertim, vigilæ nimix, lucubrationes, ira, exempl. in gravida vide apud *River. C. 2. Obs. 9.* mœror longus, metus, exempl. habet gravidæ *Excell. Binninger Cent. 5. Obs. 37.* ♀ intempestiva, balneorum usus nimius, verbò, Luxus omnis velut imber sanitatem nostram prosternens; Idem efficiunt retenta subinde p. n. quæ excerni debebant, excrementa, menses præprimis, lochia, & hæmorrhoides, hinc & icterum infantes in utero materno, vel 3. aut 4. diè à partu corripientem non malè ex meconio retento, aut in deterius corrupto quidam derivant, notante *Exc. D. D. Ettmüll. Valet. Inf. c. 2.* melius sc., quàm qui ex compressione infantis in partu deducunt. A tabaci fumo in Inassueto Icterus natus vidit *Borell. hist. & Obs. Medico-phys. C. 4. Obs. 31.* Ex assumptione plumbi copiosiore *Fernel. d. cur. L. Ven. c. 7.* observavit, Ex baccis juniperi immoderatus devoratis puer adhuc Icterus contraxit *Exc. Bruno,* ut refert *Remor. purg. p. 120.*

VII. *Venena* quomodo Icterus producant, lis est inter Autores maxima: Potiores cum *Senn. l. c. τὸ θείον Hipp.* agnoscunt,

scunt, venenaque hæc non manifestis qualitatibus, sed occultâ vi, quæ deleteria dicitur, sanguinem in flavum, nigrumve humorem convertere putant; Absque tamen occultâ vi humores varios diversa particularum textura diversisque instructos potentiis occurrentes sibi in singulis corporis partibus sanguinis splendens purpuram variè mutare posse ipsa docet Experientia; Nec negaverim, venena imis summa confundendo, bilemque cum sanguine commiscendo auriginem producere posse, quò respectu *M. Donat. hist. med. mir. l. 1. c. 9.* bilem copiosam præexistentem requirit, & Naturam, dum hostem à vitæ fonte ad ambitum propellere conatur, bilem simul in corpore ad externas partes deturbare credit, quali modo & sæpe purgantia icterum efficere solent; Præstant autem id venena per os assumpta vias cibi ingesti ordinarias permeando, morsu verò, vel ictu inflicta per venas, vasa lymphatica, & arterias (modum in conflictu explicabo) cordi, sanguinique communicantur, per contagium verò hausti similes venenati halitus sanguini in pulmonibus, non cerebro commiscuntur.

VIII. *Res p. n.* Causæ vicem gerentes sunt humores p. n. morbique varii. Hepar, per cujus acinos glandulosos & poros bilarios segreganda bilis, si calida & sicca intemperie, tumore, inflammatorio præsertim, item scirrho, vulneribus & ulceribus afficitur, vel obstruitur, vitia supra exposita producit; frequentissimè fit obstructio, mali hujus causa, in ramis bilariis aliquibus non rarè vel omnibus per totum hepatis corpus dispersis, & ubique cum portæ ramis communi quadam capsulâ inclusis, ut testatur *Fr. Glissonius Anat. hep. c. 27.* in poro bilario, cystide fellea, ductu cystico, & communi, idque à plethora, sed rarissimè, à phlegmate viscido, grumo sanguinis, bile crassa & copiosa, præsertim si talis gignitur, vel ob moram diuturniorem in cystide ab ambiente calore quasi assatur, prout & hoc cerumini accidit, monente *Plater. prax. Med. tract. 3. d. Vit. Cut. l. 1. c. 2.* à lymphâ glutinosa, callo, crusta lapidea, amurca argillosa, quale exempl. habet *Celeb. Barthol. A&H. Hafn. vol. 3, obs. 260,* vermibus, quorum duos in vesicula vidit *Gal. Wierus teste F. Hildano Obs. chir. 60. Cent. 1.* & à Calculo, cujus plurimæ prostant obser-

servationes, vid. saltem *Keytmann. d. calculo, Schenk in Obs. Exc. Schneider. d. Catharr. l. 3. f. 1. c. 7. Eph. Germ. Ann. 1. Obs. 44. & 129. Ann. 3. obs. 260. Sc. Bierling. advers. curios. p. 5.* Et optarem cum Celeberrimo quodam Medico accuratam hujus dignotionis & curationis indagationem. Sub tali obstructione aut non omninò in porum biliarium & cystidem, aut non satis expellitur biliosus humor, aut regurgitat ex his, quod frequentius accidere Exc. *Bonetus dicit Anat. Pract. l. 4. f. 3. obs. 21.* quod & fit, si dicti ductus & folliculus constipantur, imòdiciè replentur, si comprimuntur; aut à causa aliqua externa violenta, ab hepate tumido, aut ventriculo & intestinis flatu distentis, ab utero quoq; viscera sursum cogente, si instar chordæ exiccantur ad ariditatem, ut notavit *Argent. l. 4. apb. 62.* si obtorpescent, si convelluntur, si à nimio & præpostero adstringentium usu adstringuntur, si intestina spasmodicè contrahuntur, eorù glandulæ læduntur, imò nonnunquam, si turgescit bilis; Hanc in classem referendi varii partiù sanguinis depurationi inservientium morbi, ventriculi puta, intestinorum, pancreatis, lienis, renum, glandularum, etiam subcutaneorum, & Febres varix, biliosi nimirum humoris vel quantitatem augendo, vel crasin mutando, vel motum invertendo; Natura item crisin institutura, operiq; huic impar cum vitioso humore simul bilem in corporis ambitum protrudit. Vulnere causæ sunt icteri ob affectus animi alterantes & moventes sanguinem, Archæum furibundum, quod & de venenis dictum, sanguinis effluxum & penuriam, ac nonnunquam globum vel grumum sanguinis ductum communem choledochum obstruentem.

IX. *Nigri Icteri* causa vulgò audit Lien p. n. affectus, senior scil. in attractione chyli crassioris, vel succi melancholici, unde remanentes in sanguine atram hanc cutis defædationem inducunt, præter fas tamen & æquum, cum lienis hoc officium non sit, ut abundè videre licet ex *diff. d. Liene Exc. D. D. Metzgeri, Præceptoris & Patroni mei Parentis instar devenerandi.* Non tamen Lienem hîc penitus absolvo, præprimis, si niger color sensim corripiat ægrum, quatenus scilicet recrementosæ sanguinis partes ob non impressum à Liene fermentum in debitis naturæ emunctoriis non secernuntur, & relictæ sensim cruorem bo-

num

num proportione superant, eidemque & toti conseq. corpori alienum, sibi tamen proprium imprimunt colorem, quo sensu egregiè Icterus nigrum describit *Forest. l. 19. Obs. 22. in schol.* quod sit delatio sanguinis impuri, non expurgata ab eo nigra bile, in universum corpus; Flava tamen bilis deterius corrupta similem inducere poterit colorem, hinc nec malè à *Willisio tr. d. Urin. c. 4.* definitur, quod sit flavus diuturniori mora in deterio-rem effectus.

X. *Signa* quærentibus ipse se prodit hic affectus, flavus nimirum, aut obscurè viridescens, vel niger corporis color, qui in albidis ejusdem partibus citius perspicitur, quàm in reliquis; Album Oculi hoc malum faciliè revelat, proindeq; Ictericis interdum visa flava apparere affirmant *H. Capivacc. l. 3. Prax. c. 21. & P. Zacchias. quest. Med. Leg. l. 2. tit. 1. quest. 4. num. 6.* quod tamen rarè & tum, cum humores oculi inficiuntur, biliosoque humore splendente, contingere testatur ægrorum relatio, & negat cum Aliis *Mercurial. prax. lib. 1. cap. 32.* In venis quoque sublingualibus ob earundem amplitudinem & lingue laxitatem croceus hic color faciliè apparet. *C. Gemma l. 1. d. Nat. Div. charact. c. 7.* vidit & unguis, & labia, & crines cum omni corporis habitu extremè fulvos & aureos in icterica mensium suppressione laborante, teste *M. Donat. l. c. Borellus l. c. C. 1. Obs. 68.* observavit argentum in pera Ictericis, mirum! citrino colore infectum. Urina est crassa, crocea, interdum viridis, & atra, cui immersa linteamina simili colore imbuuntur; Quod verò nulla exulceratio appareat, sub longiore præcipuè Ictero, quæstio est difficillima, cum in herpete bilis semper partem corrodat: Cystifelleam, licet bilis sincera ibidem vires suas habeat unitas, Natura sagaci consiliò, tanquam partem exquisitissimo sensu præditam contra contenti feritatem secundum superficiem internam lento mucò obduxit, ut notat, qui instar omnium est, *J. Vesling. Synt. Anat. c. 4.* ob quam rationem & per vesicæ membranam tertiam & quartam vasa sanguinea non disseminari dicit *Celeb. Borrichius Act. Med. Hafn. Vol. 2. Obs. 53.* Veruntamen, cum aliis partibus Natura hoc modo non providerit, potius intimior feri, quod in specie ad humorem Pancreaticum restringit *Warth.*
Ade-

Adenogr. c. 13. bilis acrimoniam hinc temperat, quam planam facit bilis in hoc malo per urinam & sudorem frequens excretio, remanente licet colore, adde, quod alia herpetem, quam quæ Icterus, bilis efficere videatur; nam in Ictero intimius sero sulphureæ & biliosæ commixtæ, ab invicem solutæ, imò subactæ sunt particulæ; & quod vasa non similiter afficiantur; fit tamen non raro molestus sub cute pruritus, in diuturniore maximè Ictero, exempl. vid. ap. *Gr. Horst. Obs. Chir. l. 4. p. 2. Obs. 2.* quod in declinatione fieri ait *Sylvius prax. Med. l. 1. c. 46.* Junguntur aliæ communiter, (hinc naturalis excluditur Icterus) molestiæ; fervor & dolor lancinatorius circa dextrum hypochondrium, compressio, ut vocant, cordis, lassitudo, pigrities, gravitas, respiratio difficilis, oris amaror, anorexia, capitis dolor, alvi constipatio; Cur verò non omnes Phrenetici fiant Icterici, ex diversa biliosi humoris in utroque affectu conditione facilè patet.

XI. Venenum, ut ad potiores causarum species descendam, si in culpa, referet æger, vitæque antecedens, maculæ ubique ferè erumpent lividæ, nigræ, cæruleæ, aut diversicolores cum aliis signis veneni malitiam notantibus. Hepatis intemperiem calidam, item inflammationem, biliosi humoris copiam, & turgescentiam, designant pulsus celer, febris, tussis, sitis p. n. nausea, fastidium cibi, amaror oris, vomitus bilis, dextri quoque hypochondrii gravitas & dolor, urina erit intensè flava, feces verò alvi à naturalibus vix discrepantes, vel bile copiosâ tinctæ, quapropter præcipuè obstructionem abesse colligitur, cum in hac alvus sit pigra, argillosasque instar canis ossa rodentis feces deponat. Collum vesicæ felleæ obstructum patefacit Cardialgia, sive dolor tensivus juxta Cartilaginem ensiformem, qui affe tegetur, Autore Excell. *D. D. Wepfero in epist. contenta in Obs. Med. 79. Cent. 1. Exc. D. D. Verzaschæ.* Excrementa alvi viridia, lumborum dextri, præsertim, dolor, calor, horror, dolor nephriticum mentiens, effervescentiam biliosi humoris in intestinis notant. Criticus Icterus ex febre acuta, signis coctionis, die Critico, urina & fecibus naturalibus plerunque judicatur, Symptomaticus ex febre acuta, sed absque signis coctionis die non Critico,

tico, & fecibus alij nonnaturalibus cognoscitur. Plura causarum aliarum signa ubivis apud Practicos videre licet.

XII. Circa *Prognostica* in genere notandum, non esse universale *Helmontii sextupl. digest. alim. hum. §. 30.* pronunciatum, quod dicit, Icterus non esse mortalem. Facilius est Icteri flavi curatio, quam nigri, ob causas hujus pertinaciores, si à levi scilicet obstructione oritur, unicum non raro cholagogon exhibitum sufficit, verbis *Sennert. prax. l. 3. p. 6. §. 2. cap. 7.* Periculosior est cum intemperie hepatis, vel inflammatione conjunctus, lethalis plerumque, ubi à calculis nata fuit obstructio, exempli vid. ap. *Timæum l. 3. Obs. 28.* Quibus hepar fit durum, malum quoque esse ait *Hipp. aph. 42. §. 6.* Periculosus pariter venenatus est, quod, ut inquit *Hübnerus, Fautor & Amicus Argentorati olim honoratissimus. disp. inaug. d. Tarantismo c. 7.* profundius jam impactum visceribus venenum vitæ sedem & rationis tribunal occupaverit, edito in publicum improbitatis specimine, icterum tamen Tarantulæ raro lethalem, ut ex mille demorsis vix duo moriantur, proclamat *Sennert. Pr. l. 1. p. 2. c. 17.* Malum item est signum anorexia, deliria, vigiliæ; A callis, exiccatione, compressione, ortus difficulter curatur. In febribus acutis, si Icterus die 7, aut 9, aut 11, aut 14. supervenerit, bonum esse, nisi dextrum hypocondrium induruerit, dicit *Cous §. 4. aph. 64.*, Malum contra, si ante diem 7. febricitantes aurigine corripiantur *aph. 62. §. 4.* Ubi Eruditorum animis magna insidet dubitatio, quibus fundamentis posterius hoc *Hipp.* effatum nitatur; Potiores, inter quos est *Senn. Inst. l. 3. p. 3. c. 7.* & *prax. l. 3. p. 6. §. 2. c. 7. P. Martianus Comm. in §. 4. d. rat. vitæ. in morb. acut. Hipp.* nimis rigidam mali acceptionem rejiciunt, & ut periculosum, non verò simpliciter lethale, septimumque diem tanquam principalem Criticorum pro omnibus hinc esse positum pronuntiant, quibus ipse *Hipp.* subscribit *l. 4. d. rat. Vitæ. in morb. acut. v. 270.* inquit: In febre biliosa Morbus Regius ante 7. diem natus cum rigore solvit morbum, sine rigore pestiferum. Pari limitatione eget *aph. 72. §. 5.* Auriginosi non sunt admodum ventosi; si scilicet, quibus bilis in jecore calidiori redundans, quod in Græcia frequens, Icteri erat causa, secus verò, ubi jecur vel cystis fellea ex collectione crudorum

rum

rum humorum est obstructa, accidere Experientia testis est, ob defectum scil. clysteris naturalis, quò natura crudos humores in intestinis diluere solet, vid. *Holler. d. Morb. intern. l. 1. c. 37.* Quoad Eventus modum, terminatur nonnunquam in hydropeem, colicam, dysenteriam, febres, cachexiam, aliosve plures p. n. affectus.

XIII. *Curacionem* aggressurus monitum observet *Paracelsi*, Icteri semina, antequam in caulem & flores erumpant, ut marcescant, cogenda esse dicentis, & Indicantia probè animadvertat; Curatorio quidem Indicante secundum Doctores morborum proprio hìc seposito, Præservatorium causas icteri respiciens (*Galenus l. 9. d. comp. medic. sec. loc. errare Medicos dicit, qui absque discrimine omni Ictero eadem præscribunt medicamenta*) biliosum humorem quantitate, vel qualitate irreducibili peccantem educere, eundem cum sanguine ad crasin debitam revocare, ebullientem refrænare, præcipitare, invertere, dissociare, dejicere, deprimere, sistere, figere, mortificare, sedare, prosternere, (quomodocunque voces, modò cures, parùm refert,) viscidum, crassumque attenuare, incidere, detergere, fixum elevare, obstructiones referare, stagnantem discutere, movere, veneni vires infringere, & sæpius, quia Causæ junguntur, quædam horum Indicantium jungere jubet; Virium rationem habet Vitale, viscerum singulorum corroboracionem præcipiens. Ambobus decenter simul satisfiet remediis ex Chirurgia, Pharmacia & Dieta defamatis. In Chirurgia primas tenet VSecio, quæ tamen, cum plethoræ maximè deplendæ gratiâ instituat, in præsentia affectu vix conveniet, nisi ubi intemperies hepatis vel inflammatio subest, vel sanguinis nimia sit ebullitio. *River. in Obs. supra §. 6. cit.* suavit Venæsectionem quidem, ob mecum tamen abortus, qui nihilominus fuerat infecutus, omiſſa fuit; nec majus præsidium in venis narium pertusis sperandum; Fonticuli tamen, cucurbitulæ siccæ, frictions, pectiones, & pilorum vellicaciones suâ hìc non sunt privandæ laude.

XIV. Majoris momenti sunt remedia Pharmaceutica, quæ pluribus Indicationibus variisque modis satisfaciunt. Suntque, quæ crassum, viscidum, & fixum biliosum humorem emendant,

dant, obstructions aperiant, vitiosos humores in corpore redundantibus naturæ reddunt obediētes, & per vias, quas ipsa affectat, suafore *Hipp. Sect. 1. aph. 21.* evacuant, quem in finem conducunt deoppilativa, incidentia, plerunque simul diuretica, aliquando diaphoretica, aperientia, quæ commodè junguntur cum per alvum blandè & per *Emegon* purgantibus, cum quibus tamen, ut & vomitoriis, quæ non nisi aliquando in recenti ictero, & ventriculo viscido humore oppleto, admitto, cautè mercandum, ne nimium commotis humoribus igni oleum affundas; Inter purgantia autem juxta *Plater. l. c.* palmam reliquis præripiunt maximè amara, quippe quæ non solum contra obstructions profunt, sed & oscula venarum aperiant, vermesque, qui frequentes in intestinis ob fellis absentiam generantur, enecant; Inter aperientia excellunt dicta vulgò hepatica, cichoracea omnia, ut & rad. γ . aper. maj. & min. rad. urtic. curcum. rubix. inct. herb. cent. min. absinth. pont. veronic. scorzon. marrub. Croc. fl. calend. Cort. aurant. Cicer. rubr. spec. diacure. troch. d. capp. Syr. byzant. (multum saccharata tamen fugias) Ess. curcum. Aq. aperitiv. Exc. D. D. *Præsidis, Patroni & Præceptoris mei omni obsequii genere prosequendi.* Elix. propr. cum vel sine rhabarb., Spir. & Sal. aperit. Penot. Simul & aromatica ac volatilia ex quocunq; regno, quorum ubique obvia est largæ seges. Huc spectant, ex certis signaturis quæ cognosci dicuntur, non tamen istis, sed vi aperiente, diuretica, diaphoretica agentia, quorum pertinet rad. Chelid. maj. quam in vino insulam infallibile ad icterum remedium proclamat *A. Kircher. Art. Magn. Luc. & Umbr. l. 1. p. 3.*, Lapis luteus fellis bovis, de quo vid. *Ephem. Germ. Ann. 3. Obs. 283.* pellic. flava de Ventric. & ped. Gallin. &c. Similibus viribus gaudent specifica antiicterica dicta, quorum sufficientem farraginem suppeditat *H. à Bra tr. d. remed. simpl. ad 18.* Ex horum censu, Internè *Tb. Barth. Act. med. & phil. Hafn. Obs. 120.* decocto fragariæ inveteratum icterum curatum fuisse testatur, cui, ut potentius evadat, *Ph. Grünling. Pr. l. 3. p. 5.* admiscet marrubii mß. Succum marrub. ex *Diosc.* & Sirup. ex solo succo marrub. confectum ex *Foresto Obs. 19. l. 19.* laudat *River. prax. l. 6. c. 4.* In *Ephem. Germ. Ann. 3. Obs. 290.* Muscus pul-

pulmonaris quercinus ad Mj. in cerevisiâ ſbj. ad conf. mediet. decoctus vocatur certiffimum auxilium, ſi ſingul. manè & vesp̄ri hauriantur cochl. xiiij. Ex ꝯ parata, & cum ſuperioribus maritata medicamenta multum profunt, & *Williſio Pharm. Rar. ſ. 2. c. 1.* ſulphuris & ſalis fixi efferationes deprimendo, & cruorem volatilifando, Anis alio modo, tantum juvamen afferunt; Limat. tamen ꝯ. præ Croco ꝯ. hic eligit *Excell. D. D. Wepfer. l. c.* quod ſcil. aduſione ſpiritus penetrantiſſimus & Acidularum mater pereat. Antimoiuum & ꝯ in antimon. diaph. ꝯial. utile hic ineunt conjugium, laudandæ inſuper Tinct. antim. & ꝯ. Effent. ꝯ. tartariſatam commendat *Exc. Ludovici Pharm. mod. ſecul. applic. p. 529.*, Sal Urinæ extollit *Helmont. d. Lithiaſ. c. 3. § 2* Optima etiam tartarea remedia, Spir. & Tinct. Tart. Vitriolat. pil. tartar. *Querc.* & ſmil. Acidulas ictericos prognofico relictos ad miraculum uſque ſanare inquit *Williſ. l. c.* maturè tamen, antequam hydrops ingruat, aquaque in pedibus vel ventre coacervetur, ne ſcil. in corpore retentæ malum augeant, adhibendas vult *Plater. l. c.* Quibus quoque Quidam ſpir. acidus ex lignis ſubſtituunt. Ex regno animali pariter hic deſumpta ſunt plura præſidia, quæ *Williſius l. c.* ſalem volat. in ſanguine depreſſum reſtituere, ſulphurque & ſal fixa nimis eveſta deprimere, quò ſcil. ſanguis bilem modicè tantum progignat, ritèque ſecernat, credit. *River. Pr. l. 6. c. 4.* ex *Quercet.* excrementis animalium, avium præprimis, qualitatem vitro-ſulphuream, miramque incidendi, attenuandi, & diſſolvendi vim attribuit. *H. à Bra l. c.* eadem eſſe ait diuretica, & partium ſubtilium, in ſpecie verò ſtercori anſerino tantam vim ineſſe calorificam putat, ut gramina, in quæ incidit, inurat; Hujus generis ſunt lumbrici terr. in omnium cre. repentes; Pediculos numero xi. devoratos commendat *Plater. l. c.* num. iij, vel vj. in ovo forſali ſumtos egregium ſui experimentum vocat *Z. Luſ. pr. biſk. l. ult. c. 2. num. 7.* Infelicem tamen curam Icteri per pediculos in ventriculo ægri ſeſe multiplicantes & mortem inferentes obſervavit *Hannæus Aët. Med. Hafn. Vol. 3. Obſ. 96.* Urinam ægri præſcribit *Mercurial. l. 5. d. febr. c. 28.* quod humores lentos incidat, tennes ſecet, craſſoſque abſtergat; Stercus anſerculi verè herbam

pascentis in aq. & vin. decoct. propinat *Plat. l. c.* exicc. ad ζj .
 dant *River. l. c.* & *Höferus Herc. Med. l. 3.* Stercus album pull.
 gallin. exicc. ad $\zeta \beta$. per 4. dies exhibitum summum esse reme-
 dium ait *Grünling. l. c.* Similia plura habet præcit. *H. à Bra.* ad
 quem, cui hæc ferula arriident, remitto. Icterus cum hydropo
 nephritide & Ischuria stipatum, curatum vid. in *Ephem. Germ.*
Ann. 3. Obs. 174. Formulas qui desiderat, sequentes habeat: \mathcal{R} .
 rad. fragar. ζj . chelid. maj. $\zeta \beta$. herb. fragar. marrub. à Mj.
 summit. absinth. flor. Cent. min. à M β . fol. fenn. s. l. ζij .
 rhabarb. $\zeta \beta$. sem. anis. fæn. cor. à ζj . Conc. & contus. in sacc.
 infund. in vini lb. vj. Quod vinum excipiat diligens usus seq.
 pulv. \mathcal{R} . fec. rad. aron. ζij . limat. \mathcal{J} . $\zeta \beta$. pulv. lumbr. terr. $\zeta \beta$.
 Salis Card. ben. Cent min. à $\mathcal{D} j$. sacch. alb. ζvj . Quod si præ-
 ter expectationem his non cederet contumacior causa, in nigro
 Ictero plerumque conspicua, valentius operabitur seq. \mathcal{R} . pulv.
 cachect. Querc. ζiij . Vitriol. \mathcal{J} . ζij . tart. vitriol. $\zeta \beta$. Sal. genist.
 fraxin. à $\mathcal{D} ij$. tamarisc. ζj . Misc. Nonnunquam etiam interji-
 ciantur purgantia, v. g. \mathcal{R} . extr. rhabarb. $\mathcal{D} iij$, f. pil. 40. &
 quovis quatrinduo deglutiantur 20, vel \mathcal{R} . rad. jalapp. $\zeta \beta$. spec.
 diaturb. c. rhab. Crem. tart. à $\mathcal{D} \beta$. M. d. in triplo. Externè Ictero
 mederi creditur Tinca piscis per dorsum dissectus, ventrique
 & pedibus pro amuleto applicatus ex *Senn. prax. l. 3. p. 4. c. 111.*
 quò & multos curavit *Cnoeffelius*, additis tamen simul internis,
 testib. *Eph. Germ. Ann. 4. & 5. Obs. 49.* *Höferus l. c. ex Ronde-*
let. plantis pedum seq. applicat: \mathcal{R} . fol. visc. quern. Mij. marrub.
 chelid. à M β . bacc. junip. M β . contund. & cum vino misc. Pi-
 losella herba calceis ægri imposita idem præstare creditur; *Grün-*
ling. l. c. suadet mictionem supra stercus equinum recens ege-
 stum; Ex urticis ægri urinâ aspersis & farinâ permixtis placentu-
 las paratas feli porrigunt Alii devorandas; Plures similes curas,
 sympatheticas, magneticas, vel per transplantationem vulgus
 in usu habet, earumque magnum numerum recenset *H. Petrus*
Nosol. harm. dogm. herm. diss. 37. quorum quidem medicaminum,
 (verba sunt de arcanis Galeni t. c. l. 4. c. 4.) promissiones ma-
 gnæ sunt, effectus aliquando nullus, plerumque exiguus, quo-
 rumque

rumque veritatem plebs inerudita, cum rationem scrutari nequeat, præter rationem credit.

XV. Reliquæ, si quæ supersunt, circa habitum maxime corporis, eradicandæ penitus sunt, diureticorum vel diaphoreticorum continuatò usu, quem in finem *R. Minderer. med. mil. c. 6.* commendat pulv. rad. cyclam. quem sudorem evocare croceum, & linteamina tingentem dicit. *Ettmüll. l. c.* infanti icterico statim ab ortu præbere jubet gr. j croci sæpius de die in lacte nutriticis. Balnea item pro discussione impacti cutis meatibus humoris profunt, thermasque Bollenfes laudat *Job. Baubinus d. therm. Boll. l. 3. c. 49.* Artificialia fiant ex decoct. fl. chamom. melil. centaury. malv. parietar. fol. querc. chelid. saponar. hordeo. fursur. lupin. fabis; aliud proponit *Timeus l. 3. Obs. medic. 27. & Obs. 30. ejusd. libri emulsi. fem. Cannab. & nucl. persic.* ad totum corpus fricandum suadet. Sudor sive sequatur aliquis, sive nullus, modò per volatilia transpiratio corporis juvetur, color mutabitur. Criticus in febribus accidens præter transpirationis per cutis poros promotionem, & impedimentorum, si quæ hujus sunt, ablationem, nihil desiderat. Contra Calculos supra accusatos laudatur Spir. Nitr. dulcis; Pulvere & jusculo quodam grandines è Vesica fellea eduxit *Exc. Hertod. in Eph. Germ. Ann. 4. & 5. Obs. 99.* Ebulliens biliosus humor postulat acida, quorum varia genera probè distinguenda, aquea, saturantia, refrigerantia, inhibentia, ut sunt vin. granat. succ. acetosell. serum lact. capr. hord. fem. 4. frig. lapill. cancr. C. Rhinoc. ebur, sacch. hni, 24, Antim diaph. papaveracea. anodyna, narcotica, &c. *Venenatus* pro veneni diversitate, ægrique conditione varia antidotis propriis, quæ *Sennert, l. 6. pr. p. 6:* tradit, curetur, quibus utilissimè camphoram admisceri ex *Wecker. antidot. ait Mæbius tr. d. Câmpb. c. 25.* Inter communia verò seq. mixtura locum habet cochleatim sumenda: R. aq. f. ord. fumar. card. bened. à ʒij. theriac. Andr. ʒj. Diascord. Fracastor. ʒiiij. Syrup. acetos. Citr. ʒj. Sal item viperarum & C. C. volat. suò funguntur hinc officio. Aliæ causæ quomodo tollendæ, ex propriis petendum locis.

XVI. Restat *Dieta*, quam brevissimis attingam: Mutatio aëris non rarò magnum affert auxilium, cibi sint medica-

men-

mentosi in Chronicis morbi optimi, Potus item ægrorum simil.
 infus. vel decoct. imprægnentur; Pisorum jus, quod quidam pro
 absterfione Ictericis præscribunt, damnat *J. C. Rosenberg, ros.
 Jatr. animadv. xiiij* Poculum quoddam, aureum ab antiquis Me-
 dicis dictum, ex erythrodani radice factum ex *Plin. l. c. l. 24.
 c. 2.* laudat *J. Lang. l. 1. Epist. med. 29.* Animi affectus viten-
 tur immodici, mœror præsertim, & nonnaturalia omnia
 supra intra causas adducta fugiantur, aut de-
 center corrigantur.

I.

Tu Möglingus eris decimus jam Tertius, Artis
 Cui Medicæ Laurum Nostra Tubinga dabit:
 Stirpe satus Medicâ Studio, Virtute Parentem
 Cùm referas, fiat Par Tua Fama, precor.

scripsit

PRÆSES.

II.

Est pretium virtutis honor, qui pulvere venit,
 Otia nam segnes condere lenta solent.
 Sudorem assidui nomen comitatur, at horum
 Vita latet veluti, sic quoque fama silet.
 At Möglinge gregem virtus tua nescit inertem,
 Altius ex imâ surgere gaudet humo.
 Qui multa excubias Musarum ad lumina duxit,
 Non operam, aut oleum perdidit ille suum.
 Ipse volens studium fructus, facilisque sequetur,
 En! præsto meritis præmia digna tuis.
 Turba novena tibi nectitque Hygieabrabeum,
 Atque caput certant condecorare tuum.
 Addet Juno faces: sic parte beatus ab omni,
 Unus & ex paucis, quos amat æquus, eris

Applaudit conspicuo labori
 Prænobilis & Clarissimi Domini Candidati
 Medicinæ, Cognati sui colendi
 JOHANN - HENRICUS MÖGLING,
 Philos. Stud.

F I N I S.